

RECENZIO

Éberhardt Gábor

Menekültügy és tömeges fogvatartás az Egyesült Államokban a mexikói határ mentén a COVID-19 időszakában

Asylum and Mass Detention at the U.S.–Mexico Border
during COVID-19

Absztrakt

A tanulmányt (URL1) két, az Amerikai Egyesült Államokban (USA) élő és kutató tudós jegyzi. Jeremy Slack a University of Texas, El Paso (UTEP) földrajz docense. Doktori fokozatát a University of Arizona-n szerezte, fő kutatási területe az államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények (ember-, kábítószerez-csempészés, személy elleni erőszakos jogsértések), valamint az államhatalmi eljárások problémái (kitoloncolás, családi kapcsolatok megszakadása). Josiah Heyman az UTEP antropológia professzora. Munkásságának főbb iránya az államhatár (jellemzően USA–Mexikó) jogellenes átlépéséhez kapcsolódó elkövetői oldal, valamint az azt kezelő államhatalmi fellépés vizsgálata, szembefordítása. Tanulmányaiban megjelenik mestere, Eric R. Wolf (URL2) értékrendje, aki a hatalomhoz kötődő erőszak intézményét bírálta publikációiban. A publikáció a „*Journal of Latin American Geography*” című folyóiratban jelent meg, amelyet a Latin-amerikai Földrajzi Konferencia (CLAG) ad ki és a University of Texas Press terjeszti 1970-ben történt alapítása óta (URL3), H-indexe 20. A téma aktualitása vitathatatlan, hiszen az ellenőrizetlen és ellenőrzött globális migráció, a COVID-19 azonosítóval jelzett globális humán pandémia a Föld egész lakosságát érinti.

Kulcsszavak: Amerikai Egyesült Államok, menekültügy, tömeges fogvatartás, COVID-19

Abstract

The study (URL1) is the work of two scholars living and researching in the United States. Jeremy Slack is a lecturer of geography at the University of Texas (UTEP) in El Paso. He got his doctoral degree at the University of Arizona, his main research area is crimes in connection with state border (human and drug trafficking, violation of rights of other persons) and the problems in connection with procedures of the state power (deportation, brake of family contacts). Josiah Heyman is professor of anthropology at UTEP. The main direction of his work is the examination of the perpetrator side of illegal border crossing (mainly between the USA and Mexico) and of the acts of the state power handling these actions and further a confrontation of both sides. In his studies is presented the value order of his master, Eric C. Wolf (URL2), who criticised violence connected to authorities. The publication appeared in the „*Journal of Latin American Geography*”, which has been published by the Latin American Geographic Conference (CLAG) and has been distributed by the University of Texas Press since its founding in 1970 (URL3). H-index: 20. Actuality of the topic is indisputable, as controlled and uncontrolled global migration and the global human pandemic of Covid-19 affect the population of the whole world.

Keywords: United States of America, asylum policy, mass detention, COVID-19

Az USA déli határán a tömeges bevándorlási hullám ugyan nem újkeletű jelenség, de annak kevésbé prognosztizálható intenzív növekedését a 2018 óta tartó – például a venezuelai – gazdasági válság érdemben befolyásolta. A humán járvány (URL4), a bevándorlási hullám kezelésének feladatai a célországoknak tekintett USA apparátusára (URL5), államhatalmi szerveire is jelentős nyomást gyakorol annak nagyságrendje, intenzitása miatt. A tanulmány bevezetőjében a szerzők felhívják a figyelmet, hogy a humán pandémia további negatív állami reakciókat váltott ki a kormányzati szervekből, s a Trump elnök nevével jelzett bevándorlásellenes politika további akadályokat állított a latin-amerikai bevándorlók elé.

Véleményük szerint az USA Belbiztonsági Minisztériuma az elmúlt években továbbra sem tett érdemi intézkedéseket az illegális határátlépők védelmére, az eljárási protokoll humánus irányban történő korrekciójára. Úgy gondolják, hogy az államhatár védelmét szolgáló állami intézkedések miatt a családok szétszakítása, a fogvatartás, a humán járványveszély súlyos helyzetet generál, amit az egészségügyi vizsgálatok, az ellátás hiánya tovább fokoz. Hivatkozott

tanulmány rámutat, hogy 38 000 fő külföldi van őrizetben, akiknek nagyobb arányát családok teszik ki, többségében menekült védelmet kérnek, kisebb arányuk egyedül érkező felnőtt, minimális közöttük az azonosított bűnözők száma (Moore & Schmidt, 2019).

A szerzők bírálják az egyre nehezebben követhető és alkalmazott migráció rendészeti protokoll jogszerűségének szürke sávjait. Hivatkoznak az állampolgársági kötvény gyakorlatára (URL6). A szerzők kifogásolható protokollként írják le azt az eljárást, amikor Mexikó területén kell várakozni az USA hatósági döntésére váró külföldinek (Migrant Protection Protocol/MPP), vagy az USA területén kijelölt helyen kell tartózkodnia és meghatározott időpont-ra önállóan kell megjelennie az USA hatósága előtt (államhatár átlépése is szükséges lehet), amely eljárás a szabad mozgási jogát biztosítja az ügyfelek számára, feltételezi az együttműködést a kérelmező oldaláról. A szerzők rámutatnak, hogy a korrigált menekültügyi politika miatt az MPP ügyfeleknek hajnali indulásukat követően hivatali időben meg kell jelenniük az amerikai ügyintéző előtt. Az eljárás időszaka alatt az ügyfél őrizet alá kerül, mozgásjogát felfüggesztik, meghallgatásuk nem történik meg mindenki esetében, s nagy többséggel a menekültügyi kérelem elutasítása a lezáró döntés. Ezt követően az ügyfélnek haladéktalanul el kell hagynia – Mexikóba visszautazva – az USA területét. Ez a protokoll megítélésük szerint potenciális lehetőséget teremt a COVID-19 határon történő áthurcolására, a pandémia terjedésére.

További kritikusként értékelt gyakorlatként róják fel a kutatók az amerikai kormánynak, hogy a kikötők területére nem engedik be azokat a vízijárműveket, amelyeken olyan külföldiek tartózkodnak, akik esetében felmerülhet, hogy az USA területén történő jogszerű tartózkodáshoz, menekültstátusz megszerzéséhez nyújtanának be kérelmet. A nemzetközi jog tiszteletben tartásának – leírásuk szerint – az amerikai hatóságok csak szimbolikusan tesznek eleget azzal, hogy eseti jelleggel, minimális számú ilyen külföldi szárazföldre lépéséhez hozzájárulnak. Úgy vélik, hogy a szárazföldön szintén alapjogsértő a hatósági joggyakorlat, mert információik szerint az intézkedés alá vont külföldieket érdemi vizsgálatok, tolmács, jogi képviselő nélkül hallgatják meg, menedékjogi kérelmet nem fogadnak be, haladéktalanul visszatoloncolják Mexikó területére. Ezzel megítélésük szerint a kormányzat által meghirdetett Humanitarian Asylum Review Process and the Prompt Asylum Claim Review HARP/PACR (Humanitárius Menekültügyi Felülvizsgálati Eljárás/Azonnali Menedékjog iránti Kérelem Felülvizsgálata) értékét veszíti és újabb alapot teremt a járvány terjedésére.

A folyamatok vizsgálatának eredményeként bemutatják azt a problémát is, amely szerint Mexikó nem fogadja azokat a visszatoloncolásra váró

külföldieket, akik nem regisztráltak a határközeli MPP-ben. Az ilyen személyeket az USA területén a felelős hatóságok addig tartják őrizetben, amíg nem tudják biztosítani a légi úton történő toloncolást. Ez a gyakorlat – képviselt leírások szerint – a kifogásolható elhelyezési, ellátási, higiénés viszonyok között további fertőzési lehetőség, és ennek következtében a vírus határon történő áthurcolásának lehetőségét teremti meg. A felnőtt kísérő nélkül érkezett gyermek- és fiatalokorúakat a módosított eljárási szabályok szerint a fenti protokollt követően visszatoloncolják. Erre csak abban az esetben nem kerül sor jelen viszonyok között, amennyiben a vizsgálat során igazolást nyer, hogy a kérelmező emberkereskedelem sértettje. A felgyorsított folyamatnak két következménye is született. Az egyik szerint érdemben csökkentek a menekültügyi kérelmek számai, valamint az NGO civil segítők támogatási szükséglete. Jelenlétük az igényekkel párhuzamosan csökkent, így elhagyták a határtértséget. A kutatók viszont felvetik annak a lehetőségét, hogy mi történik akkor, ha a hivatkozott több tízezer fogvatartott külföldi kitoloncolására sor kerül, és az amerikai határ túloldalán a semmi és létbizonytalanság fogadja csak őket, lakhelyükre pedig nem tudnak, nem akarnak visszamenni. A migrációs folyamatok ilyen típusú, adminisztratív eszközökkel történő befolyásolásának a szerzők szerint további két, másodlagos hatása is kialakulhat. Az első, hogy az anyagi források és az USA területére történő bejutások lehetőségének csökkenésével a korábban akár 10 000 USD/fő összegre növekedett embercsempész költségeket nem tudják finanszírozni az illegálisan migrálni szándékozók. A másik hatás a munkavállalók, a kétkezi dolgozók számának drasztikus csökkenése az USA-ban. A szerzők felvetik azt a krízisforgatókönyvet is, amelyet több általuk hivatkozott kutató ír le a munkájukban. Ezek a publikációk feltárják az államhatár jogellenes átlépéséhez kapcsolódó erőszakos cselekményeket, amelyeknek sértettjei a bevándorolni szándékozók, és elkövetőik a társaikon túl az őket csempésző bűnszervezetek tagjai éppúgy, mint az államhatárt őrző reguláris, valamint militáns civil szerveződések tagjai. Egyetértenek azzal a gondolattal, amely szerint az államhatárok ellenőrzési joga és kötelezettsége alkalmas a félelemkeltés kiteljesedésére (Heyman, 2012, 136–184.). Fenntartják továbbra is azt a nézetüket, hogy a humán pandémia államhatáron történő átjutását nem lehet adminisztratív és erőszakos eszközökkel sem kezelni, mivel az már mindenhol ott van.

A tanulmány záró gondolataként azt írják: „*Noha egyes korlátozó politikák eredményesek lehettek a korai elterjedés lassításában, ezen már jócskán túl vagyunk. Ezek az intézkedések drámai precedensként szolgálnak az emberi mobilitás korlátozására, a legkiszolgáltatottabbakat célozzák meg, és a jövőben drakonikus korlátozásokat vezetnek be.*”

Felhasznált irodalom

Moore, R. & Schmidt, S. (2019). *Inside the cell where a sick 16-year old boy died in Border Patrol Care*. ProPublica. <https://www.propublica.org/article/inside-the-cell-where-a-sick-16-year-old-boy-died-in-border-patrol-care>

Heyman, J. M. (2012). Constructing a “Perfect” Wall: Race, Class, and Citizenship in US-Mexico Border Policing. In Gardiner Barber, P. & Lem, W. (Eds.), *Migration in the 21st Century. Political Economy and Ethnography* (pp. 163-184). Routledge <https://doi.org/10.4324/9780203116494>

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Asylum and Mass Detention at the U.S.-Mexico Border during Covid-19*. <https://muse.jhu.edu/article/760917>

URL2: *Eric R. Wolf antropológiai professzor munkássága*. <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199766567/obo-9780199766567-0042.xml>

URL3: *A Journal of Latin American Geography* című folyóirat bemutatása. <https://muse.jhu.edu/journal/240>

URL4: *A COVID19 humán járvány aktuális adatai*. <https://www.arcgis.com/apps/opstdashboard/index.html#/bda7594740fd40299423467b48e9ecf6>

URL5: *Az USA államhatárának kockázat elemzése*. <https://www.cbp.gov/border-security>

URL6: *Magyarországon szintén ismert, alkalmazott gyakorlat a nemzeti letelepedési engedély biztosítása*. http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=45&Itemid=385&lang=hu

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Éberhardt G. (2020). Menekültügy és tömeges fogvatartás az Egyesült Államokban a mexikói határ mentén a COVID-19 időszakában. *Belügyi Szemle*, 69(2), 305-309. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.2.7>